

Atbalsta nesniegšana AER rezultēsies lauksaimnieciskās ražošanas apdraudējumā

Ziņa medijiem
2019.gada 25.marts

Šobrīd sabiedrība un politiķi strīdas, sacenšas solījumos par obligātā iepirkuma komponente (OIK) likvidēšanu. Nelaimi OIK jomā radīja politiskās partijas, kuras sākot ar 1998.gadu, OIK paketē iekļāva dabasgāzes koģenerāciju, piemērojot tai OIK atbalsta maksājumus. 2015.gadā visi elektrības lietotāji, maksājot OIK, ~60% gadījumos subsidēja dabasgāzes koģenerāciju un tikai ~40% gadījumos tas bija atbalsts biogāzes un biomasas koģenerācijai, kā arī hidro un vēja enerģijai, kas ir atbalsts atjaunojamo energoresursu (AER) izmantošanai enerģētikā. Un nekad neviens nav bildis, ka, piemēram, tikai AS Latvenergo TEC-i vien par savu dabasgāzes koģenerāciju, kas nemaz nav atjaunojamā enerģija pēdējo 8 gadu laikā caur OIK ir, saņēmuši kopumā gandrīz 800 miljonus eiro. Ja skatāmies caur šo objektīvo prizmu, tad Latvija ir Eiropas Savienības (ES) valstu līmenī, kur atbalsts AER ir ap 0.3% no IKP.

Lauksaimnieki noteikti vēlas, lai OIK tiktu atcelta, taču mūs uztrauc Obligātā iepirkuma līgumu iespējamā nepildīšana no valsts puses tajā daļā, kas attiecas uz zaļās enerģijas ražošanu.

Vismaz pusgadu jaunie politiskie spēki ar vēl lielāku aktivitāti sacenšas ar solījumiem sabiedrībai, par OIK likvidēšanu vistuvākajā laikā, kas var rezultēties ar valsts budžeta maksājumiem par potenciālajām tiesvedībām un zaudētajām investīcijām kopumā ap 1 miljarda eiro apmērā pēc EM aplēsēm un premjera teikto šonedēļ. Bet konkrētais miljards tiks ņemts no mūsu visu nodokļu maksātāju iemaksām valsts budžetā.

Tikai pēdējās nedēļās Valdības ministri un deputāti sāk apzināties sekas, kādas iestāsies nesniedzot atbalstu atkritumu, t.sk. kūtsmēslu pārstrādātājiem. Pēc Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) zinātnieku aprēķiniem kūtsmēslu nepārstrādāšana rezultēsies ap 6% SEG emisiju palielināšanos un Latvija tā vietā, lai izpildītu SEG samazināšanas mērķi, to par 6% palielinās un mums būs jārod pasākumi, lai SEG samazinātu jau par 12%. Neizpildes gadījumā Latvijai tiks uzrēķinātas ievērojamas miljoniem vērtas soda sankcijas un uzdevums joprojām paliks iepriekšējais. *SEG mērķi mums būs jāpilda tā vai citādi. Un gadījumā, ja AER sektors tiek iznīcināts, tad viss saistību slogs gulšies uz citām nozarēm.*

Tikpat nenovēršamas ir Latvijas saistības attiecībā uz AER izmantošanu enerģētikā uzdevumiem. Nerodot atbalstu enerģijas ražotājiem biogāzes koģenerācijā, pārstrādājot kūtsmēslus mums iztrūks AER izmantotāju jaudas, un mēs nesasniedzam savu apņemšanos 2020.gadā nodrošināt 40% AER izmantošanu enerģētikā un 2030.gadā jau 45%. Tā ir Latvijas starptautiskā reputācija, sabiedrības neapmierinātība un arī pazaudēti miljoni mūsu attīstībai.

Lauksaimnieku šī brīža ieguldījums AER izmantošanā enerģētikā ir ap 3%.

Kamēr politiķi ar masu mediju atbalstu sacenšas solījumos par OIK atcelšanu, tikmēr igauņi un lietuvieši jau viesojas pie mūsu lauksaimniekiem. *Mūsu kaimiņvalstis jau meklē iespējas kā pārvilināt pie sevis, gan mūsu saražoto elektroenerģiju, gan, iespējams, biogāzi. Tas savukārt nozīmētu, ka pie mums saražotais produkts tiktu ieskaitīts kaimiņvalstu bilancē mērķu izpildē un*

Latvijai arī par attiecīgo daudzumu samazinātos emisiju kvotas un zaudēti ieguldījumi SEG emisiju mērķu izpildē. Jo attiecīgās kvotas šajā gadījumā arī pārietu pie mūsu kaimiņvalstīm.

LOSP 20.marta Pārstāvju sapulcē Latvijas biogāzes asociācijas valdes priekšsēdētājs Andis Kārklīš mūs informēja: «Igauni jau brauc uz Latvijas biogāzes ražotnēm runāt par attīrītas biogāzes (biometāna) iepirkšanu pierobežā. Savukārt Latvija plāno izdarīt visu, lai biogāzes ražotnes tiktu likvidētas. Nelaipe ir tā, ka brīdī, kad ražotni izslēdz, viss beidzas. Iekārtas korodē, strauji bojājas, un ražošanu atjaunot kaut kad nākotnē ar tām pašām iekārtām vairs nebūs iespējams. Papildus tam mūsu progresīvās valsts plānos ir biometānu kā efektīvu otrās paaudzes biodegvielu, kuru varētu veiksmīgi sākt ražot Latvijā, jau pašā sākumā plānots aplikt ar akcīzes nodokli! Tā ir ierakstīts plānošanas dokumentos», norādot, ka biogāzes kā degvielas ražošana ir veiksmīgākais projekts, kādu Latvija varētu izveidot AER izmantošanas mērķu sasniegšanai topošajās Nacionālās enerģētikas un klimata pārmaiņu (NEKP) pamatnostādnēs.

Tāpēc LOSP ieskatā ir būtiski, ka jau sākotnējā NEKP plāna izstrādes stadijā tiek diskutēts par plāna ieviešanas detalizācijas pakāpi. Ir būtiski panākt, ka visi ministrijas, uzņēmēju un sabiedrības kopumā plānā definētie uzdevumi un sasniedzamie rezultātīvie rādītāji ir sasniedzami ar samērīgām izmaksām. Savā 20. marta sēdē sadzirdējām pozitīvu signālu no EM kolēģiem, lai jau tuvākajā laikā plānotu tikšanos un pārrunātu biogāzes, biomasas, vēja, ūdens, saules enerģiju izmantošanu Latvijas AER mērķu nodrošināšanai. Mums ir konstruktīva sadarbība ar ZM un esam atklāti sadarbībai ar EM visos enerģētikas jautājumos.

Biedrība - Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome (LOSP) - ir Latvijas lielākā un nozīmīgākā nacionālā līmeņa lauksaimnieku konsultatīvā padome, kas apvieno 58 lauksaimniecības nozaru un daudznozaru valsts līmeņa nevalstiskās organizācijas un kopumā pārstāv vairāk kā 14 200 ražojošo lauksaimnieku. LOSP iesaistās Latvijas lauksaimniecības un lauku attīstības politikas veidošanā un īstenošanā sadarbībā ar valsts likumdevējiem, valsts pārvaldes institūcijām, Zemkopības ministriju un citiem sociālajiem sadarbības partneriem.

Papildu informācija pa tālruni 26311133 vai sūtot e-pastu uz losp@losp.lv